

Da prøvelse af valgbarhedsbetingelserne således er undergivet folketingets enekompetence, kan en valgbestyrelse ikke undslå sig for at stille en kandidat til valg, selv om der foreligger beviser mod valgbarheden, jfr. folketingsvalglovens § 26 og Kommentaren til folketingsvalgloven ved Vilh. Brockmeyer m.fl. (1983), side 79, Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret (3. udgave ved Ole Espersen) s. 294, note 23 og Max Sørensen, Statsforfatningsret (2. udgave ved Peter Germer) side 83 f.

Mister et medlem af folketinget sin valgbarhed, bortfalder hans mandat, jfr. grundlovens § 32, stk. 6.

Når nyvalg har fundet sted, bortfalder de bestående folketingsmandater, jfr. grundlovens § 32, stk. 2. Ifølge grundlovens § 35 træder det nyvalgte folketing sammen den tolvte søgnedag efter valgdagen, dersom kongen ikke har indkaldt det til møde forinden. Straks efter prøvelsen af mandaterne sættes folketinget ved valg af formand og næstformand.

Der må nødvendigvis gå nogen tid, inden den endelige kandidatfordeling er foretaget. Fordelingen må dog forudsættes tilendebragt i så god tid, at alle medlemmer kan deltage i det første møde, jfr. Vilh. Brockmeyer m.fl., a.st., s. 165.

Når opgørelsen af, hvilke kandidater der har opnået valg, er tilendebragt, udfærdiger indenrigsministeren valgbreve for de pågældende. Valgbrev tilstilles den valgte, selv om der kan rejses tvivl om vedkommendes valgbarhed, jfr. folketingsvalglovens § 49. Valgbrevene udstedes derfor med forbehold af folketingets prøvelse af valgene, se Vilh. Brockmeyer m.fl., a.st., side 80.

Om den praktiske fremgangsmåde ved folketingets afgørelse af gyldigheden af medlemmernes valg bestemmes bl.a. i folketingets forretningsorden § 1:

» . . .

Stk. 2. Til prøvelse af valgene nedsætter tinget et foreløbigt udvalg på 21 medlemmer.

Stk. 3. Udvalget gennemgår valgbogsudskrifterne, indenrigsministeriets beregninger og det øvrige materiale, som er tilstillet folketinget fra indenrigsministeren i henhold til valglovens § 53 og fra ministeren for Grønland, ligesom det behandler klager over valgene. Udvalget gør derefter indstilling til folketinget om valgene.

Stk. 4. For så vidt angår valg, om hvis godkendelse udvalget er enig, kan indstilling ske mundtligt i tinget uden overholdelse af nogen frist. Tinget tager derefter beslutning om disse valg under ét.

Stk. 5. For så vidt angår valg, som ikke enstemmigt indstilles til godkendelse, afgiver udvalget en betænkning, der må foreligge omdelt til medlemmerne inden begyndelsen af det møde, hvori sagen sættes til forhandling. For hvert valg for sig afgør tinget derpå, om valget skal godkendes eller forkastes, eller om godkendelsen skal udsættes. Finder udsættelse sted, henvises sagen til det stående udvalg til valgs prøvelse (jfr. § 7, stk. 1), og folketinget kan i så fald beslutte, at nye beregninger i nærmere angivet omfang skal foretages af indenrigsministeriet, jfr. valglovens § 54.

Stk. 6. (Grønland) . . .

Stk. 7. Beslutning om et valgs gyldighed eller ugyldighed tages ved afstemning for og imod anerkendelsen af dets gyldighed.

Stk. 8. Medlemmer, hvis valg ikke er godkendt, kan ikke være medlemmer af udvalg, bortset fra det i stk. 2 nævnte foreløbige udvalg. De kan heller ikke deltage i tingets forhandlinger eller afstemninger; dog kan de ved den almindelige prøvelse af valgene deltage i forhandlingen og afgive stemme, så længe deres eget valg ikke er forkastet eller godkendelsen udsat.

Stk. 9. . . .«

Såvel grundlovens § 35 som valgloven og folketingets forretningsorden synes således klart at forudsætte, at en person, der har modtaget et valgbrev fra indenrigsministeriet, deltager i møder i folketinget, så længe hans valg ikke er anset for ugyldigt.

4. Bestemmelsen i grundlovens § 57, 1. pkt., har følgende ordlyd:

»Intet medlem af folketinget kan uden dets samtykke tiltales eller underkastes fængsling af nogen art, medmindre han er grebet på fersk gerning.«

Bestemmelsen havde i sin oprindelige udformning, jfr. senest grundloven af 1866, følgende ordlyd:

»Saalænge Rigsdagen er samlet, kan ingen Rigsdagsmand, uden Samtykke af det Thing, hvortil han hører, heftes for Gjæld, eiheller fængsles eller tiltales, medmindre han er grebet paa fersk Gjerning.«